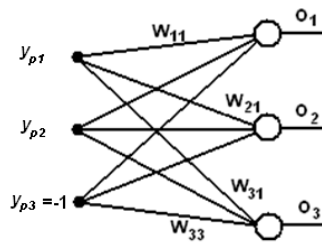

Inteligență computațională - laborator

Regula delta

Regula delta este o metodă de instruire supervizată care se aplică unei rețele monostrat de perceptroni de tip continuu. În figura de mai jos avem o rețea care folosește la intrare pattern-uri cu două componente. Întotdeauna se adaugă o intrare suplimentară cu valoarea constantă -1. Între intrări și ieșiri se realizează toate legăturile posibile. În exemplul nostru se obțin 3x3 conexiuni notate prin w_{ji} , unde j este indicele perceptronului, iar i este indicele intrării. De exemplu, conexiunea care leagă intrarea 1 de perceptronul 2 este w_{21} , conexiunea care leagă intrarea suplimentară cu perceptronul 3 este w_{33} .

Funcția de activare a perceptronilor este continuă. Vom folosi varianta continuă bipolară care are formula $f(net) = \frac{2}{1+e^{-net}} - 1$.

Algoritmul de mai jos implementează *regula delta*:

1. Se citesc pattern-urile de instruire $\mathbf{y}_1, \mathbf{y}_2, \dots, \mathbf{y}_N$ și ieșirile dorite $\mathbf{d}_1, \mathbf{d}_2, \dots, \mathbf{d}_N$. Se scalează toate valorile din setul de date. Se stabilește numărul M de intrări și numărul K de perceptroni. Se inițializează ponderile w_{ji} cu valori aleatoare din intervalul $[-1;1]$. Se inițializează constanta de instruire c . Se stabilește eroarea maximă E_{max} . Se inițializează $E=0$.
2. Având un pattern $\mathbf{y}_p = [y_{p1}, \dots, y_{pi}, \dots, y_{pM}]$ dintre cele n , se calculează ieșirile fiecărui perceptron:

$$o_j = f(w_{j1}y_{p1} + w_{j2}y_{p2} + \dots + w_{jM}y_{pM}), \quad j=1 \dots K,$$

unde K este numărul de perceptroni, M este numărul de intrări, iar f este funcția de activare bipolară.

3. Se actualizează toate ponderile rețelei conform regulii:

$$w_{ji}^{(t+1)} = w_{ji}^{(t)} + c(d_{pj} - o_j)(1 - o_j^2)y_{pi},$$

unde $\mathbf{d}_p = [d_{p1}, \dots, d_{pj}, \dots, d_{pK}]$ reprezintă ieșirile dorite pentru pattern-ul $\mathbf{y}_p$.

4. Se calculează eroarea cumulată:

$$E^{(t+1)} = E^{(t)} + (d_{p1} - o_1)^2 + (d_{p2} - o_2)^2 + \dots + (d_{pK} - o_K)^2.$$

5. Se revine la pasul 2 cu un nou vector de instruire, până la epuizarea setului de N pattern-uri.
6. Dacă $E > E_{max}$, se revine la pasul 2 pentru o nouă epocă de instruire în care se reiau toate pattern-urile de instruire și se reinițializează $E=0$.

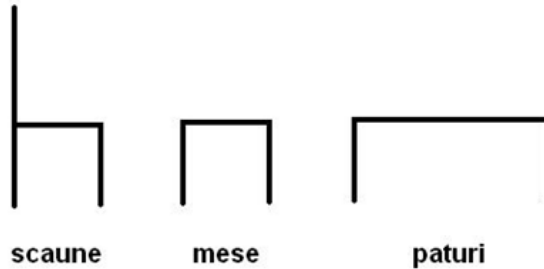
Implementați *regula delta* pentru o rețea de $K=3$ perceptroni care folosește pattern-uri bidimensionale cărora li se adaugă a treia intrare -1, $\mathbf{y}_1, \mathbf{y}_2 \dots \mathbf{y}_9$ cu ieșirile dorite $\mathbf{d}_1, \mathbf{d}_2 \dots \mathbf{d}_9$:

Inteligență computațională - laborator

45	85	1	-1	-1
50	43	-1	1	-1
40	80	1	-1	-1
55	42	-1	1	-1
200	43	-1	-1	1
48	40	-1	1	-1
195	41	-1	-1	1
43	87	1	-1	-1
190	40	-1	-1	1

Aceste pattern-uri reprezintă lățimea și înălțimea unor obiecte de mobilier asemănătoare celor din imaginea de mai jos, iar cele trei clase sunt codificate astfel:

- scaunele prin (1, -1, -1)
- mesele prin (-1, 1, -1)
- paturile prin (-1, -1, 1).

La final afișați pattern-urile de instruire și răspunsurile celor trei perceptroni pentru fiecare pattern.